

รายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย

สถานีวิทยุกระเจายเสียงรัฐสภา และสำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนสามเสน เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร. 0-2242-5900 ต่อ 5741

เรื่อง การนำเข้าส่งออกหรือนำผ่านราชอาณาจักรของต้องจำกัด

ผู้เรียบเรียง นางสุภัทร คำมุงคุณ วิทยาการเชี่ยวชาญ
กลุ่มงานบริการวิชาการ 2 สำนักวิชาการ

ออกอากาศ กุมภาพันธ์ 2567

แต่เดิมบทบัญญัติในกฎหมายว่าด้วยศุลกากรที่ผ่านมาไม่ได้มีการกำหนดความหมายคำว่า “ของต้องจำกัด” ไว้เป็นการเฉพาะ แม้ว่ากฎหมายว่าด้วยศุลกากรได้มีการตราเป็นพระราชบัญญัติและประกาศใช้บังคับมาแล้วกว่า 22 ฉบับ แต่มีการกล่าวถึงคำว่า “ของต้องจำกัด” ในบทบัญญัติของพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช 2469 ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติศุลกากรฉบับแรก เช่น มาตรา 27 ของพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช 2469 ได้กล่าวถึงสาระสำคัญเกี่ยวกับการกำหนดโทษของการนำเข้าส่งออกของต้องจำกัดไว้ จนกระทั่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 จึงได้มีการกำหนดนิยามคำว่า “ของต้องจำกัด” ไว้เป็นการเฉพาะ โดย “ของต้องจำกัด” หมายความว่า ของที่มีกฎหมายกำหนดว่า หากจะมีการนำเข้ามาในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักรหรือนำผ่านราชอาณาจักร จะต้องได้รับอนุญาตหรือปฏิบัติให้ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย” ซึ่งผู้ที่นำเข้าส่งออก หรือนำผ่านราชอาณาจักรของต้องจำกัดจะต้องได้รับอนุญาตหรือปฏิบัติให้ครบถ้วนตามกฎหมายอื่น ๆ ที่ควบคุมดูแลสินค้านั้นได้กำหนดไว้ ผู้ใดนำเข้า ส่งออก หรือนำผ่านราชอาณาจักรของต้องจำกัดโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายกำหนดไว้ให้ครบถ้วน จะมีความผิดตามกฎหมายที่ควบคุมดูแลสินค้านั้น และเป็นความผิดตามกฎหมายศุลกากรด้วย

ตัวอย่างประเภทของต้องจำกัด เช่น 1) พระพุทธรูป ศิลปวัตถุ โบราณวัตถุ 2) อาวุธสงคราม ปืน กระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน 3) พืชและส่วนต่าง ๆ ของพืช 4) สัตว์มีชีวิตและซากสัตว์ 5) อาหาร ยา เครื่องสำอาง และอาหารเสริม 6) ชิ้นส่วนยานพาหนะ 7) บุหรี่ ยาสูบ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 8) เครื่องมือวิทยุสื่อสาร อุปกรณ์โทรคมนาคม เป็นต้น โดยมีหน่วยของรัฐทำหน้าที่ในการควบคุมดูแลการนำเข้า ส่งออก หรือนำผ่านราชอาณาจักรสินค้าดังกล่าว ภายใต้การออกใบอนุญาตหรือปฏิบัติให้ครบถ้วนตามกฎหมายควบคุมดูแลสินค้าแต่ละประเภทได้กำหนดไว้ เช่น การนำเข้าส่งออกพืชและส่วนต่าง ๆ ของพืช ต้องได้รับใบอนุญาตจากกรมวิชาการเกษตรตามพระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507 หรือกรณีการนำเข้าส่งออก สัตว์มีชีวิตและซากสัตว์ต้องได้รับใบอนุญาตจากกรมปศุสัตว์ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 หรือจากกรมประมงตามพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 หรือกรณีการนำเข้าส่งออกอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน ต้องได้รับอนุญาตจากกระทรวงมหาดไทยตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 เป็นต้น

ทั้งนี้ การควบคุมดูแลสินค้าเพื่อการนำเข้า ส่งออก หรือนำผ่านราชอาณาจักรมีเหตุผลหลายประการ ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เนื่องจากเกี่ยวข้องกับ 1) ความมั่นคงแห่งรัฐหากนำเข้า โดยเสรีอาจก่อให้เกิดความไม่สงบได้ 2) การรักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน 3) การสาธารณสุขหรือเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค เช่น การควบคุมอาหาร ยา เคมีภัณฑ์บางชนิดที่มีอันตราย ต่อสุขภาพ 4) การคุ้มครองการผลิตภายในประเทศ เช่น สินค้าเกษตรกรรมหรืออุตสาหกรรม โดยคำนึงถึงการผลิต ภายในประเทศที่จะได้รับผลกระทบหรือความเสียหายจากการนำเข้ามาจากต่างประเทศ 5) การสงวนไว้ ภายในประเทศเพื่อการอุปโภคบริโภคของประชาชน หรือเพื่อรักษาสมบัติของส่วนรวมเนื่องจากมีคุณค่าทางศิลปะ หรือโบราณคดี 6) การป้องกันโรคพืชและสัตว์หรือสิ่งที่ได้จากพืชและสัตว์อาจเป็นพาหะของโรค 7) การป้องกัน พันธุ์พืชหรือสัตว์ที่ไม่พึงปรารถนาซึ่งอาจทำให้เกิดความเสียหายโดยตรงจากการแพร่ระบาดของพืชและสัตว์นั้น หรือโดยทางอ้อมจากการผสมพันธุ์กับพืชและสัตว์ภายในประเทศ 8) การจัดระเบียบการค้า โดยการนำเข้า ส่งออกอย่างไม่มีขอบเขตอาจทำให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจส่วนรวมได้ 9) เศรษฐกิจการเงิน เช่น การแก้ไขการขาดดุลการค้า 10) การปฏิบัติตามความตกลงระหว่างประเทศ 11) การรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และ 12) การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ลิขสิทธิ์เครื่องมือทางการค้า เป็นต้น

การนำเข้าในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักร หรือนำผ่านราชอาณาจักร โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือปฏิบัติให้ครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดไว้ นอกจากจะมีความผิดตามกฎหมายควบคุมดูแลสินค้านั้นแล้ว ยังมีความผิดตามกฎหมายศุลกากรฐานหลีกเลี่ยงข้อจำกัดหรือข้อห้ามตามมาตรา 244 ของพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 มีโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และศาลอาจสั่งริบของนั้นก็ได้ ไม่ว่าจะมิผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่ และความผิดฐานรับไว้ด้วยประการใด ๆ ตามมาตรา 246 ของพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 มีโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับเป็นเงินสี่เท่าของราคาของ ซึ่งรวมค่าอากรด้วยหรือทั้งจำทั้งปรับ

แม้ว่าการควบคุมการนำเข้าในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักร หรือนำผ่านราชอาณาจักรของต้องจำกัด จะเป็นอุปสรรคต่อการอำนวยความสะดวกทางการค้า แต่รัฐจำเป็นต้องมีมาตรการควบคุมดูแล เพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ของประชาชนในประเทศเป็นสำคัญ ดังนั้น การประกอบการค้าระหว่างประเทศ จึงควรศึกษา กฎหมายศุลกากรและตรวจสอบกฎหมายที่ควบคุมดูแลสินค้านั้นด้วย ก่อนที่จะนำเข้าในหรือส่งออกไป นอกราชอาณาจักร หรือนำผ่านราชอาณาจักร เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงการกระทำผิดตามกฎหมาย

บรรณานุกรม

- กรมประมง. (ม.ป.ป.). ความผิดทางศุลกากรและการลงโทษ. สืบค้น 26 ธันวาคม 2566 จาก https://www4.fisheries.go.th/local/file_document/20170129153304_file.pdf
- กรมศุลกากร. (2561). ขอดังห้ามหรือต้องมีใบอนุญาตในการนำเข้า/ส่งออก. สืบค้น 25 ธันวาคม 2566 จาก https://www.customs.go.th/cont_strc_simple.php?ini_content=business_160426_03_160930_01_160930_01&ini_menu=menu_goods_control_permit&lang=th&left_menu=menu_goods_control_permit
- กรมศุลกากร. (ม.ป.ป.). ความผิดตามกฎหมายศุลกากร พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560. สืบค้น 26 ธันวาคม 2566 จาก https://www.customs.go.th/data_files/6d17267c4ace47c6cc7873153c7fa522.pdf
- กรมศุลกากร, ส่วนบริการศุลกากรบางเสาธง. (2559). ความผิดทางศุลกากร. สืบค้น 26 ธันวาคม 2566 จาก http://bangsaothong.customs.go.th/content.php?ini_content=customs_offenses&lang=th&left_menu=menu_customs_offense
- กฤษฎา ทองธรรมชาติ. (2536). ความรู้ทั่วไปว่าด้วยกฎหมายเกี่ยวกับการศุลกากร. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- “พระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช 2469” (13 สิงหาคม 2469). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 43, น. 272-356.
- “พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560” (17 พฤษภาคม 2560). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 134 ตอนที่ 53 ก, น. 26-79.
- วุฒิพงษ์ ท้าวพา. (2552). การศึกษาและจำแนก ขอดังห้าม ขอดังกักต ใน การนำเข้าและส่งออก ตามบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศุลกากร. สืบค้น 25 ธันวาคม 2566 จาก https://tdc.thailis.or.th/tdc/browse.php?option=show&browse_type=title&titleid=358495&query=%A2%CD%A7%B5%E9%CD%A7%CB%E9%D2%C1&s_mode=any&d_fileid=&d_start=0000-00-00&d_end=2566-12-26&limit_lang=&limited_lang_code=&order=&order_by=&order_type=&result_id=2&maxid=12
- อภิญา เลื่อนฉวี. (2555). กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วิญญูชน
- อภิรัตน์ ศรีศิริ. (2554). ขอดังห้าม-ขอดังกักต : ข้อเกี่ยวพันกฎหมายอาญา. สืบค้น 25 ธันวาคม 2566 จาก <http://202.28.49.72/LAW-journal/categorie/4-8/4-8-2.pdf>